

Numărul 40

Oradea-mare 1/4 octombrie 1900

Anul XXXVI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/4, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Îubire ideală.

Nu știu pentru ce bunul Dumnezeu ni-a mai creat și inimă! N'ar fi fost mult mai bine să avem numai minte? Să muncim și să ne rugăm, două lucruri, cari ne aduc numai binecuvântare și mulțumire sufletească. Nu ar fi oare atunci toată viața noastră, un șir de fapte și virtuți, ce ar încadra ca o cunună de lauri viața fiecărui muritor? Inimă și iubire, dacă n'au teren liber de dezvoltare, dacă nu sunt apreciați și răsplătiți în lumea asta cu cea mai deseversită măsură, n'ar trebui să mai existe!

Așă-mi vorbea amica mea Constanța, aceasta ființă superioară sexului său, aceasta fire îngerească, nobilă, castă și curată. Iar eu credend că îi înțelegeam supărarea și îi șciam durerea sufletului, încercam să o combat, dar nu că aș fi fost doar în stare să o conving, ci numai pentru ca indirect să-o pot mângăia încâtva.

— Dar Constanța, pentru Dumnezeu, cum poți să vorbești tu așă! Nu înțelegi tu ce seacă ar fi lumea asta fără un strop de iubire. Ascultă ce frumos o cântă un poet, pare-mi francez:

Iubirea-i steua poeziei,
Iubirea-i raza armoniei,

Și viața ănsași e iubirea,
Iubirea-i ănsași nemurirea!

Încearcă a-l uita. De sigur vei întelni în calea vieții tale o altă ființă mai vrednică de iubirea ta.

Tu ai toate calitățile, prin cari poți să ferecești pe un bărbat, tu vei fi o comoară pentru el. Sentimentele și devotamentul inimii tale sunt fără păreche. Fericit cel ce ți le va descoperi!

— Te înșeli, dacă crezi că există ființa aceea, care să me înțeleagă, îmi respunse ea.

Așă de schimbată mi se păruse Constanța la vorbele aceste. Așă m'au durut cuvintele ei. O, aș fi voit să alerg eu în toată lumea să caut și să aflu pe cel mai perfect bărbat și să-l tîrai la picioarele ei! Aș fi fost în stare să fac totul pentru fericirea ei, de și înțelegeam în clipa aceea, că pentru ea totul e prea puțin să o ferecească. Și fără să-mi dau seamă că ce fac, începui a-i vorbi făcându-i reproșuri și atingându-o poate

IULIAN GROZESCU.

adeseori neplăcut:

— Dar Constanța tu ești de vină, dacă l-ai pierdut și alta l-a câștigat. Prea te-ai ținut la distanță de dănsul. Prea ai fost lipsită pe puterea voinei. În fața lui ai jucat totdeauna rolul femeii fără inimă. Ai fost rece ca un stâlp de gheață. Nu înțe-

legi, că chiar dacă ar fi avut oare-care simpatie pentru tine, purtarea ta a fost ca un păhar de apă rece pe o schintee răsărită din senin. Altfel trebuie să-î câştigi iubirea, căci ea nu creşce numai din senin, ci trebuie cultivată dacă a răsărit ca o floare gingaşă. Îţi aduci aminte ce frumos te-au privit ochii sei albaştri în seara aceea! Cât foc şi câtă dulceaţă eră în ei. Ce frumoasă declaraţie ți-a făcut! De ce-ai rămas indiferentă? De ce ți-ai ascuns fericirea? De ce te prefăceai a nu-l lua în seamă, când poate erai cu totul transportată de-un noroc neaşteptat?

— Văd, imi zise ea, că de şi ești mai tineră decât mine, ai mai multă cunoşcință de lume. Dar să-ți spun drept, iubirea mea a fost cu totul ideală și imaterială. Nici nu știu, iubire a fost, ori ce a fost. Dacă m'am purtat așa cu densusul, o voce internă mi-a șoptit să fac cum am făcut. Me acusi că n'am avut puterea voinței, dar eu nici nu știu dacă am voit ori nu ceva. El este fericit cu alta! Eu nu sunt creată pentru lumea aceasta!

Constanța vorbise foarte convingător, foarte liniștit. Ea însaș eră o fire domoală, potolită. Dar nu putu să-și ascundă dinaintea mea turburarea, ori cât se silise.

Ne-am despărțit pentru timp îndelungat. Constanța a mers în țară la o soră a ei. Mult timp am fost sub impresia ce-mi lăsase ea.

— L-a iubit! L-a iubit la nebunie! Dar a trebuit să întrevină ceva ce o disgustase și o făcuse să renunțe la iubirea lui. Ea eră foarte simțitoare, imi ziceam în gândul meu. Iată inse o iubire eternă! Căci fiecare iubește după temperamentul și ființa sa. O ființă perfectă ca Constanța nu putea să hrănească în sine decât o iubire fără păreche, ca și făptura sa, o unică iubire.

La mănăstirea din B. în tot anul se sporește numărul elevelor. Părinții din cele mai mari depărțări își aduc aici odoarele lor încredințându-le îngrijirii părințești a călugărițelor, acestor femei devotate misiunii lor. În mănăstiri se împărtășește omul de o creștere solidă, de și cam unilaterală.

Dar tot ce-î atrage, este persoana stariței Sora Lucia, o femeie cucernică ca o sfântă și de o rară inteligență. Copilele o iubesc cum nu s'a mai pomenit să fie iubită o educatoare, iar părinții rămân plini de admirație la vederea ei. Când a intrat în mănăstire, a fost primită cu multă rezervă, căci eră de frumseță fermecătoare și se bănuia că vr'un amor nenorocit a făcut-o să-și caute refugiul în mănăstire, dar cu timpul s'au convins, că are o înaltă și adevărată chemare de a fi călugăriță și nu s'a cruțat nimic ca să-și continue studiile după aplecările sale. Avea minte cât trei. În câteva luni și-a însușit toate limbile moderne și a devenit o cântăreață la cello de prima forță.

De când a ajuns stariță, luând conducerea educațiunii și a instrucției în mâinile sale destere, a îmbunătățit planul instrucției, încât abia câțiva pași mai lipsesc ca să se transformeze în gimnasiu de fete. Menajului în internat nu i se poate face nici un reproș. Toate decurg escelent, ca pe strună. Nu-î mirare, că părinții vin din cele mai mari depărțări ca să-și așeze aici odoarele lor prețioase.

Un unchiu al meu, crescându-și o nepotică acolo, mi-a istorisit lucruri și mai demne de laudă.

Sora Lucia posedă o metodă uimitor de ușoară a instrui în limbă străină și în cello. Orele ei private sunt cercetate de o mulțime imensă de eleve, ca și de domnișoare mari din oraș și sunt bine plătite. Episcopul, în vederea frumoaselor ei merite, i-a împlinit rugarea, de și ordul întru câțva se opunea, — de a da jumătate din venitul orelor ei private pentru o fundațiune, care se urcă deja la câteva mii, bisericii și școlii lor din locul ei natal.

Admiratoare, cum sunt, a tuturor femeilor cuminți și cu idei sănătoase, n'am putut trecând odată prin B. fără să încerc a vedea pe aceasta femeie mare. Și cât de mult nu m'am mirat, când am recunoscut în densa pe amica mea Constanța.

— O Santa Lucia! i-am zis vedându-o și răpită de nimbul de sfântă, ce o încungîură, m'am plecat să-î sărut mâna. Dar m'a reținut la timp.

Mai bine de o oră vorbisem împreună, o conversație intimă și edificatoare. Ea avea idei de o profunditate fără seamăn și eu eram fericită și mândră, că odată am fost amica ei, și că și acum sufletele noastre, în urma unirei în principiu, ne sunt aproape unul de altul.

Voiam să-î spu, că iubitul ei a făcut o alegere proastă și nenorocită luând în căsătorie o ființă egoistă și mărginită; el bărbat instruit și om de inimă; că neputându-se înțelege unul pe altul, nu numai sunt reci și străini, ci se disprețuiesc și urăsc, nevasta închipuită pe cele câteva mișoare de zestre, iar el pierdându-și energia și gustul de muncă. Dar n'am îndrăsnit să-î vorbesc de aceasta. Pe figura ei eră o espresie, ce-ți spunea că ea e cu câțiva metri mai sus de lumea noastră plină de fleacuri și miserie, că ea nu mai este corp, ci numai suflet.

— Trăiască toți idealistii, i-am zis la despărțire, numai ei sunt capabili de fapte mari, inspirate de abnegațiuni!

Și ori cât eră de fină alusia mea, mi se pare că ea a înțeles-o, căci în colțul gurii i se ivi un zimbet pare că de milă gingășă și de bunăvoință la adresa lui.

ELENA DIN ARDEAL.

Imnul Domnului.

*Brațul teü plin de putere
Ține totul ne'ncetat, —
Ochiul teü de priveghiere
Peste noi a priveghiat; —
Dă-ne zile mai senine
„Tatăl nostru cel ceresc...“
Îndreptează și spre bine
Pe poporul românesc.*

*O! tu dulce-al nost' Părinte,
„Carele reședi în cer“,
Lasă vocea ta putinte
Să resune prin eter, —
Să resune dreptate
Pentru toți cei înșelați, —
Să resune libertate
Pentru toți cei apesați.*

*Întru tine-avem sperare,
Căci pe tine te iubim, —
Cu credință și-abnegare
Cătră tronul teă privim;
Când ne știm a fi cu tine,
Nu ne temem de nimic, —
Pe pământ și pe cerime;
„Fie-ți numele sfințit“!*

*O! trimite din cerime
Peste țara ce-o avem,
Raze sfinte de lumine,
Ca în noapte să vedem;
Să cunoaștem ce-e drept, bine, —
Ca să știm a te lăudă,
Peară reu 'n rădecine,
„Vină 'mpărăția ta!“*

*Apesați de sarcini grele,
Ne rugăm prea aplecat:
Cerul nost' cel făr' de stele
Să ne fie mai curat —
Dar primim cu mulțămire
Tot ce dreapta-ți ne va da, —
Că ce faci, faci din iubire.
„Fie Doamne voia ta!“*

*Sune cântul de mărire
Sus în cer și pe pământ,
Iar întreaga omenire
Să 'nțeleagă glasu-ți sfânt, —
Fie pace și iubire,
Apoi ura va perî —
Dă-ne-aceasta fericire,
„Ca și pânea cea de zi!“*

*Ne-am născut toți în păcate,
Și 'n păcate am trăit;
N'am iubit ce-î sfânt, dreptate, —
Fiul teă l-am restignit —
Dar' tu Doamne prea înalte,
Să ne fii mai îndurat, —
„Și ne iartă de păcate,
Precum noi încă-am iertat!“*

*România neferice,
Ce atât a pătimit,
Când a soartei grele sbice
O bătea neconținut, —
O protege cu amoare
Apărând poporul teă, —
Să-î lucească sfântul soare —
„Și ne scapă de cel reu!“*

IULIAN GROZESCU.

Ioan Botezătorul.

Tragedie în cinci acte și un preludiv

de

Hermann Sudermann.

(Fine.)

Salomia (care s'a desprins încet din brațele Irodiadei, a început a jucă însoțită de esclamarile de admirație și exaltare ale mesenilor. Jocul ei se face din ce în ce mai sălbatec, ea-și prinde încet vëlul, se acoperă apoi cu el, rușinându-se foarte voluptos și-l desprinde apoi din nou până ce-și desvleșce partea de sus a sinului, apoi aproape în leșin cade rugătoare la picioarele lui Irod care stă în partea dreaptă a mesei.)

Toți (isbucnesc într'o furtună de aplause și strigăte.)

Irod (se repede la ea spre a o ridică.)

Irodiada (care în timpul jocului se retrăsese până în marginea dreaptă a proscenei, spionând toate mișcărilor cu o neliniște întipărită în față, vine în spre Irod spre a-l oprî. Amândoi se măsoră cu priviri dușmănoase.)

Irod (răgușit.) Salomio!

Salomia. Stăpâne.

Irod. Ridică-te și vorbește.

Salomia (ridicându-se încetinel.) Ce să vorbesc, stăpâne?

Irod. Sânt sărac, copilă. Din moștenirea rămasă de la tatăl teă, Roma n'a prea lăsat mult fiului lui Irod, care spre bătaia lui de joc se numește și el tot Irod. Dar atât cât îi trebuie spre a te mulțumi pe tine, va găsi ori și când. Și-ți jur pe stăpânul și Dumnezeul meă, înaintea căruia noi ingenuchiăm, desculți în praful din Ierusalim, că ce ceri, ți-e dat.

Salomia. Atunci eu îți cer ceea ce dorese mai mult: să-mi aducă pe un taler capul lui Ioan, al Botezătorului.

Irod. Irodiada! — Tu.

Vitellius. Scumpule, al căruî cap îl cere?

Irod. Al unui om, mărite proconsul, care-î închis în carcera mea și pe care mai că am început a-l onoră ca să nu zic că-l iubesc.

Vitellius. O! O! Și nu putem vedea și noi pe acest om pentru al căruî cap joacă fiecele prinților?

Irod. Aduceți-l. (Servitorii es.) Fetițo! Mamă-ta te-a seos din minte. Tu nu știi ce ceri. Ia-ți înapoi cuvântul.

Salomia. Cer și dorese să-mi dai pe un taler de aur capul lui Ioan, al Botezătorului.

(Tăcere.)

Irod. Și dacă n'aș vrea să ți-l dau.

Irodiada (ridicându-se.) Ai jurat, stăpâne.

Vitellius (ridend.) Da, da, iubitule, ai jurat. Toți te-am audî — Ah! Ce Sylvan aduceți acele?

Scena a șeasa.

Cei-Palți. Ioan (condus de doi străjeri armați).

Irod. Am trimis să te cheme, Botezătorule. Me doare inima de tine. Pregătește-te. Amurgul zilelor tale a sosit, prietene.

Ioan. Sânt gata, stăpâne.

Irod. Înțelege-me bine. Cu adevărat îmi pare reu. Dar tu trebuie să mori cu moarte. Acum. Pe loc.

Ioan (după ce s'a întors, uitându-se spre ușă.) Stăpâne, îngăduie-mi nițel răgaz.

Vitellius. Nu prea e gata viteazul teă. Va geme pentru o nimica toată.

Irod. Botezătorule, la ce-ți trebuie răgazul ăsta?

Ioan. Am trimis soli și-i aștept să se întoarcă.

Irod. La cine ai trimis soli?... Tu taci... Da, cum ți-am spus, îmi pare negrăit de reu... Ar fi putut eși ceva din tine... Dar! — (Dă din umeri.)

Ioan (întinzând brațul turburat.) Te rog, stăpâne.

Vitellius. Ce ți-am spus eu? Să trăiască cearcă ori și cine, să moară numai Romanul șcie.

Irod. Pe fetița asta trebuie s'o rogi, Botezătorule. Află, că în inima ei stă maldărul de întemplieri pe care-l numești: viață.

Salomia. Învățătorule, vezi ce puternică sunt. Ei, roagă-me, roagă-me.

Irodiada (inapoi ea încet.) Dar, dacă te roagă, să-ți bați joc de el.

Salomia. Să vedem. Cine șcie ce vrea sufletul meu... Ei, de ce nu me rogi?

Ioan. Fetiço — eu — —

Salomia. Uite ici piatra și piatra cere genu-chii tei.

(Pausă.)

Scena a șaptea.

Cei-l'alți. Temnicerul.

Irod. Ce te viți tu aici?

Temnicerul. Îartă-me stăpâne. De n'aș fi știut că acela pe care-l ocrotești —

Irod. Ei, ce-i cu el?

Temnicerul. Doi din prietini cară erau ieri cu el — i-ai vădut tu înaintea porții — s'aũ întors și fiind că au aflat că i se ridică viața — servitorii tei mi-aũ spus și eu am pregătit toatecele de trebuință — au tăbărit ca luați din iele pe mine, cerându-mi să-i conduc ori unde ar fi el.

Irod. Ce zici, mărite proconsul?

Vitellius. Scumpul meu, asta-i cea mai frumoasă reprezentăție ce am avut vre-odată la masă. Să vie! Să vie!

Irod (face semn.)

Temnicerul (merge până după perdeaua ușii și face semn.)

Scena a opta.

Cei de mai nainte. Manase. Amaria.

(Vor să alerge în spre Ioan, dar, cuprinși de spaimă se opresc.)

Ioan. Ce aveți să-mi spuneți?

Manase. Învățătorule —

Irod. Mai tare, mai tare, iubiții mei! De nu voiți să ne împărtășim și noi, voi da poruncă să ve tirască de-aici, pe fiecare prin ușa lui.

Manase. Învățătorule, ne dai voe?

Ioan. Vorbiți, căci mi se pare, suntem singuri.

Manase. Am pășit sdravăn, stăpâne, pe drumul de cătră Bethsaida și în zoră de zi venind el, l-am găsit.

Ioan. L-ați găsit pe densusul?

Manase. Și mult norod eră strins împregiurul lui, zăcend printre grădinile de măslini și preamăria pe Domnul pentru minunile ce în fiecare cias se întemplau cu densusul. Și iată, în fiecare ochiũ eră o strălucire și în fiecare gură eră un dulce glas.

Ioan. Iar densusul? Cum eră fața lui? Și cum a lui purtare?

Manase. Stăpâne, nu știu.

Ioan. Cum, nu l-ați vădut?

Amaria. Învățătorule, întreat-ai vre-odată: Cum

e fața soareluș și cum a luminei purtare?... Vădend noi surisul lui, am ingenunchiat înaintea lui și sufletul nostru s'a largit și liniște s'a sălășluit într'ensul.

Ioan. Și după ce l-ați întreat și el începea să ve vorbească, cum eră glasul gurei sale? Spuneți-mi: iată-me aici aștept mânia lui.

Amaria. Ascultă, Rabi. Ca un frate ne-a vorbit.

Manase. Dulce a fost graiul lui — ca și al vântului ce din spre mare suflă cătră seară.

Amaria. Și astfel ne grăi: Duceți-ve acolo și spuneți lui Ioan câte ați vădut și audit. Orbii-si capeta lumina ochilor, șchiopiũ umblă, morții înviază și celor săraci li se vesteșce evangheliul.

Ioan. Celor săraci — așa spunea?

Manase. Și fiind că se gătia, să între în acest oraș dimpreună cu poporul strins împregiurul lui, am venit și noi cu densusul pân' la poartă — și-am alergat înainte după cuvântul teũ.

Ioan. Și n'a mai zis nimic cătră voi? Aduceți-ve bine aminte!

Amaria. Da, a mai zis ceva. Fericit, zicea el, cel ce nu se supără pe mine. Dar vorba asta nu am înteles-o.

Ioan. Eũ înse bine o 'nșeleg. Eũ, cătră care el a zis-o. Eũ m'am necăjit pe densusul, căci nu l-am cunoscut. Și supărarea mea a umplut lumea, căci nu l-am cunoscut. Chiar voi imi sunteți mărturii că n'am zis nici odată, că eũ aș fi Christos, ei că aș fi premergătorul lui. Inse omul nu-si poate lua nimic, dacă nu i se dă din cer. Iar mie nu mi s'a dat nimic. Cheile morții — nu le-am ținut eũ; cântarul greselilor — nu mi s'a încredințat mie. Căci cuvântul vină nu poate fi rostit decât de gura celui ce iubeșce, Eũ înse voiam să ve nutresc cu bețe de fer. De-aceea împărăția mea s'a prăbușit cu rușine și glasul meu s'a pecetluit. Aud împregiurul meu un vijăit cumplit și lumina cerească me înveșce... Un tron s'a coborit din cer pe pilastri de foc. În el, în haïnele-i albe, stă domnitorul păcii. „Iubire“ e spada lui și parola lui „iertare“... Vedetți, a lui e mireasa, acesta e mire! Iar prietinel mirelui stă și-l priveșce și se bucură de vocea aceluĩ ce vine. Aceeaș e bucuria mea — și ea s'a împlinit acum. (El ridică brațele și ochii spre cer. Manase și Amaria cad la picioarele lui.)

Vitellius. Scumpul meu, imi pare că am privit de-ajuns la acest nebun —

Irod (cu emoție și batjocură.) Ioane, crede-me, mi-e milă de tine. Și dacă va veni acela, despre care vi-sezi, il voi salută, precum astăzi te salut pe tine. Hahaha... Duceți-l la locul de osândă.

Salomia. Ei, roagă-te de mine. (Fiind că Ioan priveșce zimbind peste densusa.) Mamă, nu vrea să se roage?

(Pe Ioan il duc la o parte. Manase și Amaria îi urmează.)

Scena a noua.

Vitellius (și) **Suita** (sa.) **Irod.** **Irodiada.** **Merokles.** **Galbalos.** **Iabad.**

Vitellius. Scumpul meu, a fost cam mișcător prânzul teũ. (Fiind că Irod privia cu ochii rigidi la ușa prin care a dispărut Ioan.) Dar ved că nu m'aude, chiar de vorbese.

Irod. Mărite, me iartă.

Salomia (Cuprinsă de o timidă curiositate a trecut scena de-a curmezișul și s'a furișat la ușa din stânga, desfăcend perdeaua. După o scurtă și revnitoare privire țipă ascuțit

Întâia-ooră la școală.

Timpul școlăii a sosit,
Iuonel frumos gătit
Cu-o tășue 'n spate
De cărți minunate,
Mândru, vesel pleacă.
Mama se apleacă
Și-l desmiardă 'n fine,
Ca să 'nvețe bine,
Tatăl uită-se fălos,
Sora plânge dureros.

și cade, amezind, în brațele Irodiadei. Afară, după perdeaua din mijloc, se produce mai întâi lin apoi crescând din ce în ce un sgomot de mai multe voci.)

Vitellius. Roagă pe doamne să șadă. Ș-apoi ai și un popor cam reu crescut. El face sgomot pe strade pe când noi prânzim.

Irod. Șoptesc deja din pricina Botezătorului? Gabalos, ia vedii și poruncește-le să tacă.

Gabalos. Prea bine, Domnul meu. (Iasă.)

Salomia (arătând spre ușa a cărei perdea stă desfăcută.) Mamă, privește aduc de-acolo. Privește. (Fuge repede din casă.)

Irod (scoborînd scara.) Ce caută acolo?

Irodiada. Doamne, tu ești în voie rea. Te sfățuiesc: întoarce-te.

Irod. Ce face ea?

Irodiada. Ea joacă. Tipsia cu capul Botezătorului o ține în mână și joacă.

Ibad. Priviți, ea joacă!

Irod. Astfel sângele tei l-ai spurcat și astfel ne vei perde și pe noi.

Irodiada (dă din umeri și zimbește.)

Merokles. Și capul se prevale pe jos.

Marcellus. Ce groază!

Irodiada (se întoarce cu Salomia în brațe.)

Salomia. Mamă, unde-i tipsia? Unde e capul?

Irodiada. Închină-te. Și dă-le mulțumită.

Salomia (cătră Irod.) Doamne, sînt floriceică din Saron, și trandafir din vale. Cine vrea să-mi mulțumească, poftescă și me culeagă... Priviți capul.

Irod. Dați-mi afară pe femeii.

Irodiada (se închină și pleacă prin dreapta, zimbînd și ducînd cu sine pe Salomia cea aproape amezită.)

Scena a zecea.

Cei-Palți (fără) **Irodiada** (și fără) **Salomia.** **Gabalos** (a intrat prin stînga.)

Irod. Ei, cum stăm?

Gabalos. Stăpâne, poporul nu e de înfrînat. De bărbați și femei în haine de sərbătoare sînt pline ulițele și coperișele caselor. Stălpăre poartă în mîni și cîntă și chiui.

Irod. Ce cîntă?

Gabalos. Doamne, tu știi că eu nu sînt nătă-rău, dar abia îndrăsnesc să ți-o spun.

Irod. Vorbește.

Gabalos. Osana aceluia ce vine, osana regelui Iudeilor. Astfel cîntă ei.

Irod (scrișnind.) Lui Ioan i-am tăiat capul. Aceasta cine-o fi?

Gabalos. Doamne, de vreai să-l vezi — se zice că trece pe-acî.

Irod. Eu voi să-l ved. Și voi să-l salut, precum am promis. Hahaha! Deschideți.

Scena a unsprezecea.

(Perdelele se desfac. Coperișele caselor sînt întesate de femei, cari salută ridicînd stălpărele ce le țin în mîni. Alții trecători prin ulițele îndepărtate ridică stălpărele. Sgomotul crește puternic și se preface în un cântec armonic.)

Vitellus (care a continuat cu mîncarea, se întoarce mînios.) Ce este iarăș pe acolo?

Irod (pune mîna pe o garafă și se urcă pe partea superioară a scării.) Te salut o — rege — al... (privește,

remîne surprins — garafa îi cade din mîni — se întoarce și-și ascunde fața în mantie.)

Cei Ialți (privesc de-asamenea la vale, cu o tăcută stupefacție. Din stradă resună furtunos „Osana“!)

(Perdeaua.)

IL. CHENDI ȘI C. SANDU.

Din trecut.

Ei.

Eo seară frumoasă de vară. Sînt singur în odaie. Staî la fereastra ce dă în grădină. Fereastra e deschisă și prin ea pîtrunde în odaie un vînt ușor și răcoritor, aducînd niște mirosuri de trandafir și flori de vanilie, așa de plăcute și îmbetătoare.

Cerul e plin cu o nemărginită mulțime de stele, iar luna e încungîurată de un nor mic și alb și stă tocmă de-asupra turnului bisericii din apropiere. Se pare, că e un glob de argint, care plutește pe de-asupra bisericii, în mijlocul unei fașii de mătase albă...

E liniște aproape completă. În depărtare numai se aud din când în când niște sgomote surde, pe cari nu le pot distinge. Orologiul de la biserică mai face larmă la fiecare sfert de ceas, bătînd rar, lugubru și după ce bate, se face din nou tăcere.

În liniștea și 'n singurătatea asta, fără voe me duc cu mintea departe, la vremuri de ani de zile apuse, la trecut. Și 'n noianul de amintiri, ce mi se învîluie în mînte, pare că ved casa noastră de altădată, o casă mare și veche, cu coperișul înalt și cu un coș negrit de vreme. Ferestrele erau mici și cu gratii de fer. Lîngă casă eră o grădină, în care erau straturi cu flori și între ele eră un chioșc, cu pîreții formați din viță de vie sîlbatecă, care se întindea de jos, pînă de-asupra pe coperiș.

Acolo steteam aproape vara întregă. Acolo citisem împreună cu Madeleine o mulțime de scrieri, ale autorilor ei favoriți, când ea locuise la noi vre-o câteva săptămîni. Tot în chioșcul acela compusesem o mică poezie și i-o dedicasem ei, scrisă cu cerneală roșie pe hîrtie albastră. Și cătăva vreme, după ce i-o pusesem într'o carte, fără șcirea ei, sperînd, că o va găsi mai târziu și-i va face mare bucurie, tot în apropierea chioșcului găsi risipite o mulțime de bucățele de hîrtie albastră, rupte mărunt, — nenocita mea poezie.

La multe a fost martor chioșcul acela, multe întemplări din trecut sînt legate de el, așa, că n'am să-l uit multă vreme.

Cînd a plecat Madeleine acasă, m'am dus și eu la ei, căci eră vară, vacanță și ne țineam de rudenii.

Pare că ved, cum într'o frumoasă dimineață de vară, sta înaintea casei noastre o trăsură cu patru cai înaintași, cum ne luarăm rēmas bun de la ceilalți ai casei și cum plecarăm, noi amēdoi împreună cu părinții ei. Cât am ris pe drum, cât am povestit și ce mult ne plăcea să privim vîrfurile munților și romantica poziție, ce o aveam înaintea ochilor noștri, pe frumoasa șosea ce duce pe la Bran, din Transilvania în Țara românească!

Și din mulțimea de amintiri ce-mi vin în mînte, din vremea cāt am stat la ei, me opresc cu gîndul

la o seară, tot așa de frumoasă, ea și aceea.

Întinsesem masa în grădină, căci nu fusese de mult așa vreme frumoasă. Veniră și vre-o câțiva lăutari, între ei un bătrân serios și cu barba mare și albă, care cântă vocal, pe când ceilalți îl acompaniați cu violinele.

Au cântat mai întâi: „Mama lui Ștefan cel Mare“, a lui Bolintineanu. Me mișcă așa de mult acest admirabil cântec bătrânesc, încât n'am să-l uit multă vreme. Îl citisem și-l aușisem de multe ori până atunci, dar nici odată nu m'a mișcat așa.

Vocea puternică a bătrânului lăutar, barba lui mare și albă, impregiurarea că eră seară și, că se zăria în depărtare un turn mare și vechiu al unor ziduri, me făcură să-mi ies din fire și să gândească multă vreme la Ștefan.

În inchipuirea mea, pare că-l vedeam venind repede către castelul unde eră familia lui, cum mama sa îl trimite îndărăt la luptă și 'n sfârșit cum el se întoarce, învinge și cum vine vesel, triumfător către castel.

Cum stam, uitându-mă în jos, atunci îmi ridicai de-odată capul și din întâmplare privirile mi se opriră tocmai în ochii ei albaștri, cari me priviau lung.

Ciudat! Cu un moment mai înainte, vedeam pare că câmpul de luptă, sânge vărsat, cadavre și strigăte desperate și acum, în locul acestui sângeros teatru al luptei, ochii ei albaștri îmi făceau o impresie așa de frumoasă, eră atâta gingașie și poezie! Ce contrast!

— De ce te uiți așa la mine, o întrebaiu atunci.

— M'a impresionat bătrânul lăutar, cu cântecul lui — îmi răspuse. — Mi-am reamintit pare că toată situația ce-a cântat-o el. Am observat, că pare că și tu erai impresionat și nu șciui eu de ce, m'am uitat la tine. Nu-î așa, că-ți place cum cântă lăutarii la noi?

— Da de sigur!

Și-atunci începui să râdă, înveselită, că am gândit amândoi de-odată, acelaș lucru. Pare că-î aud și acum risul ei fermecător, gâdilitor, care te înveselie dintr'odată, să fii fost ori cât de supărat, să fii avut ori ce gânduri triste.

Îmi reamintesc așa de bine toate astea, încât pare că numai eră s'au întâmplat! Și totuș, e atâta vreme de-atunci și s'au întâmplat atâtea schimbări!

Casa s'a stricat de mult și chioșcul și grădina cu straturile de flori nu mai sânt! Ea n'a mai venit la noi de-atunci și nici eu nu m'am mai dus la ei. Mii de speranțe și de visuri de aur mi s'au nimicuit, ca și când nu le-aș fi avut nici odată. Și adese ori când gândește la trecut, cu mirare me întreb eu singur, cum poate vremea să facă schimbări atât de mari?

Brașov.

St. Russu.

Studiul limbilor străine face progrese mari între generațiile tinere.

Tata: Văd că înveți bine nemțește; dacă ai fi la Berlin, cum ai striga un birjar?

St! St!

Doine din popor.

☉
Gine m'a dat dorului,
Aibă casa cucului,
Și odihna vântului,
Și masa vulturului.
Dorule par' că șciî,
De tot la mine vii;
Dorule pare că veđi,
De tu tot la mine șeđi,
Du-te, du-te dorule,
Pleacă neastempăratule,
Nu căută că-î vremea rea,
Că-î mai rea inima mea!

(Din comuna Piatra, Teleorman.)

Verde, verde năutu,
Iartă-î Doamne păcatu,
Cui a lăsat oftatu, —
Că omu dacă oftează,
Atunci se mai ușurează!

(Din Corabia, Romanați.)

Strigă moartea la fereastă,
— Spoveditu-te-ai nevastă?
— Ba eă nu m'am spovedit,
Că de moarte n'am șciut.
Na calul și armele,
Mai lungeșce-mi zilele.
— Nu-mi trebuie calul tei,
Că m'a trimis Dumneđeș,
Să-ți iaă sufletelul tei!

(Din comuna Piatra, Teleorman.)

Treci dorule Dunărea,
Și nu-mi rupe inima,
Treci dorule Prutul,
Nu-mi rupe sufletul.
Frunză verde ȳarbă mică,
Dorul mândrei reă me strică;
Frunză verde ȳarba creșce,
Dorul mândrei me topeșce!

(Din comuna Oncea, Covurlui.)

— Nevestică, tinerică,
Șeđi la masă de mănăncă,
— Nu mănăncă mănăncă-șî loc,
Dacă n'am avut noroc,
Să fiu cu neica pe-un loc!

(Din comuna Vidra, Romanați.)

Foaie verde lemn de sus,
Pe câte ochii mi-am spus,
Pe toate mi le-am repus;
Verde foaie mărăcine,
Am pus ochii și pe tine,
De mi-ai scăpă să fiu căne,
Să fiu căne 'n patru brănci,
De nu te-oî face să-mi plângi,
Să-mi plângi urmulițele mele,
Cu lacrimi amare de jele.

(Din comuna Oancea, Covurlui.)

CHRISTIAN N. ȚAPU.

Secțiunile Asociațiunii.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român a făcut — prin instituirea secțiunilor sale literare-sciintifice — un pas foarte important spre realizarea scopurilor sale.

Constituirea acestor secțiuni se va face duminică în 1/14 octombrie la Sibiiu, unde ele au fost convocate de către prezidiul Asociațiunii.

Din incidentul acesta de sigur va fi interesant să schițăm aici compoziția și misiunea secțiunilor, servindu-ne în privința asta de Regulamentul votat în adunarea de la Băile Herculane.

Sunt 5 secțiuni: literară, istorică, de științe naturale și fizice, școlară și economică. Scopul instituirii lor este, ca ele — în calitate de organe de specialitate — să consilieze și sprijinească adunarea generală și comitetul central întru realizarea problemelor literare, știintifice și culturale.

Secțiunile se compun din câte 5 membri corespondenți aleși pe timp nedeterminat de adunarea generală.

Agendele secțiunilor în general sunt următoarele:

Secțiunile, fiecare în ramul ei,

a, vor controla mersul dezvoltării culturale a poporului român, și studiind de o parte piedecile acestei dezvoltări, iar pe de altă parte căile și mijloacele prin care ea ar putea fi înlesnită și înaintată, vor face organelor Asociațiunii propuneri pentru realizarea scopurilor acesteia;

b, vor studia și delibera chestiunile, în cari organele Asociațiunii le vor cere consiliul;

c, vor urmări mișcarea literară română în diferitele ramuri, vor face propuneri pentru editarea de publicațiuni, pentru premii și burse știintifice-literare și vor censura lucrările întrate la concurs;

d, vor da mână de ajutor la crearea și completarea colecțiunilor știintifice ale Asociațiunii, la aranjarea de expozițiuni și la înființarea și dezvoltarea altor instituțiuni culturale.

Secțiunea literară. Secțiunea literară va avea următoarele agende speciale:

a, se va ocupa cu studii lingvistice încât privește adunarea monumentelor limbei populare și culegerea și publicarea eventual în dicționare speciale a formelor dialectale și provincialismelor limbei române din patrie;

b, va culege monumentele și isvoarele literaturii române indigene, va reedita operele scriitorilor noștri vechi și va publica biografiile, scrisorile și notițele acestora;

c, se va ocupa cu culegerea și coordonarea materialelor folclorice române din patrie;

d, va da o deosebită atențiune bibliografiei române, vechi și moderne, îngrijind ca în fiecare an să se publice un complet repertoriu bibliografic și

statistic al întregii producțiuni literare române din patrie;

e, va conlucra la publicarea de cărți pentru trebuințele poporului, la prevederea acestuia cu lectură bună, ieftină și eventual gratuită, și în deosebii va conduce editarea „Bibliotecii populare a Asociațiunii“;

f, va înainta propuneri pentru aranjarea și în-avușirea bibliotecelor Asociațiunii;

g, va controla mișcarea literară în materie de literatură frumoasă, va iniția editarea de scrieri literare, va propune publicarea de premii pentru asemenea lucrări și va censura toate lucrările de literatură frumoasă și belearte, ce vor intra la concursu-riale Asociațiunii.

Secțiunea istorică Secțiunea istorică se va ocupa în special cu următoarele agende:

a, cu adunarea și așezarea în colecțiunile Asociațiunii de documente, monete și orice alte obiecte de interes istoric, în deosebii și cu completarea colecțiunilor de ziare, precum peste tot cu aranjarea și în-avușirea muzeului istoric proiectat de Asociațiune;

b, cu explorarea archeologică a țării prin misiuni și prin înființarea de societăți sau comisii archeologice;

c, cu studii etnografice, și în deosebii cu explorări, publicațiuni speciale, și cu expozițiuni etnografice, cu aranjarea și completarea muzeului etnografic proiectat de Asociațiune, și în fine cu măsuri referitoare la conservarea portului național și a motivelor originale în industria de casă a poporului român.

Mai departe secțiunea istorică

d, va iniția editarea de documente și studii istorice, va propune publicarea de premii pentru lucrări aparținătoare istoriei, etnografiei, geografiei politice și istorice, jurisprudenței și științelor politice și sociale, și va censura scrierile de asemenea cuprins, întrate la concurs; în fine

e, va controla publicațiunile istorice, atât cele românești cât și cele apărute în limbii străine, și va conlucra atât direct, cât și prin avertisarea bărbaților de specialitate, la rectificarea publicațiunilor eronate sau tendențioase asupra istoriei și stărilor poporului român.

Secțiunea știintifică. Secțiunea de științe naturale și fizice se va ocupa în deosebii:

a, cu lucrări de științe exacte și fizice de utilitate generală, dând o deosebită atențiune explorării geografice și fisiografice a ținuturilor țării locuite de Români;

b, va conlucra la întemeierea de colecțiuni de istorie naturală, mai ales încât aceste privesc de-a dreptul lipsele și interesele poporului român;

c, va culege material pentru editarea unui dicționar al nomenclaturei populare române de istorie naturală;

d, va da o atențiune deosebită igienei țeranului român, și atât prin publicațiuni cât și pe alte căi ce stau deschise organelor Asociațiunii, va căuta să amelioreze stările igienice ale poporului nostru;

e, va controla producțiunea literară-sciintifică, va iniția publicațiuni și premii în acest ram și va censura scrierile știintifice întrate la concurs.

Secțiunea școlară. Secțiunea școlară va avea următoarele agende speciale:

a, se va ocupa cu studiarea stării școalelor noastre românești din patrie, căutând căi și mijloace

pentru ajutorarea și asigurarea lor, premiând în deplină înțelegere cu organele competente personale binemeritate pe terenul învățământului poporal, și inițiând înființarea de școli speciale reclamate de lipsele poporului român;

b, va consilia comitetul central ca organ de specialitate în chestiuni referitoare la școlile și internatele susținute de Asociațiune;

c, va aduna material pentru statistica culturală a poporului român și va îngriji de publicarea și exploatarea lui;

d, va urmări producțiunea literară în materie didactică, pedagogică, filosofică, școlară și bisericăsească; va iniția publicațiuni și premii, și va censura lucrările intrate la concurs, aparținătoare ramurilor înșirate;

e, în cercul de activitate a secțiunii școlare va mai cădea și îngrijirea de bibliotecile ambulante ale Asociațiunii, de crearea, dotarea și administrarea lor.

Secțiunea economică Secțiunea economică va avea următoarele agende speciale:

a, va urmări dezvoltarea economică a poporului român pe toate terenele economiei naționale și va iniția dispozițiuni pentru înaintarea acelei dezvoltări; prin editarea pe publicațiuni, prin prelegeri și ajutorarea înființării de asociațiuni economice, va stăruî pentru ameliorarea sistemului economic al poporului nostru și pentru îmbrătoșarea de nou ramuri ale economiei;

b, va iniția înființarea de școli profesionale și va conlucra la organizarea și susținerea lor;

c, va îngriji de culegerea, publicarea și exploatarea datelor statistice referitoare la stările economice ale poporului român;

d, va iniția expozițiuni economice și va face propuneri pentru burse în diferitele ramuri economice;

e, va urmări literatura economică, va iniția premii în acest ram și va censura scrierile economice intrate la concursurile Asociațiunii.

Secțiunea economică în lucrarea sa va căuta să rămână în continuă și intimă coatingere cu societățile și corporațiunile economice ale Românilor din patrie, va sprigini activitatea acestora și le va cere conlucrarea la întreprinderi noue.

Secțiunile își vor exercia activitatea lor: în ședințe plene, în ședințele secțiunilor, prin oficialii lor și prin comisii și persoane însărcinate cu misiuni speciale.

Ședințele plene vor fi: ordinare și publice. Cele ordinare se vor întruni în Sibiiu, cel puțin odată pe an, pe timpul Rusalilor; cele publice se vor ținea, cel puțin odată pe an, cu ocaziunea și la locul adunării generale ordinare a Asociațiunii și anume între ședința primă și ultimă a acesteia. Ședințele plene vor fi convocate și presidate de președintele Asociațiunii; notarul acestor ședințe va fi prim-secretarul.

Ședințele secțiunilor se vor ținea ordinar cel puțin de două ori pe an: odată pe timpul serbărilor Crăciunului și Anului nou la locul ce însaș secțiunea îl va alege cu considerare la domiciliul majorității membrilor sei; a doua oară în Sibiiu, înainte de întrunirea ședinței plene ordinare.

Fiecare secțiune va avea un președinte și pentru cazul de împedecare a acestuia, precum și even-

tual pentru conducerea afacerilor la sediul secțiunii, un vicepreședinte și un referent.

Membri secțiunilor, aleși de cătră adunarea generală de la Băile Herculane, sunt: secțiunea literară, Andrei Bârseanu, dr. Iosif Blaga, dr. At. M. Marienescu, Virgil Onițiu, Iosif Vulcan; secțiunea istorică, Vincenti Babeș, dr. Aug. Bunea, Vasile Goldiș, Ioan cav. de Pușcariu, Iosif Sterca Șuluțiu; secțiunea școlară, dr. Vas. Hossu, Grigore Maior, dr. Iuliu Olariu, Grigore Pletos, dr. Ioan Stroia; secțiunea științelor naturale și fisice: dr. D. P. Barcian, Florian Porcius, Emil Viciu, Arseniu Vlaicu, dr. George Vuia; secțiunea economică, Iosif Balan, Traian Barzu, Dimitrie Comșa, Parteniu Cosma, dr. Ioan Mihu.

Salutăm din inimă constituirea secțiunilor și le urăm succes!

Iulian Grozescu.

1838—1872.

Este bine ca din când în când să ne aducem aminte de cei ce nu mai sânt, de cei ce au lucrat pentru cultura națională, ca astfel să le oferim priosul recunoștinței și să le împrospătăm memoria în fața generațiunii noue, care nu cunoaște de ajuns activitatea lor.

Unul din tinerii iviți pe terenul literaturii noastre prin anii șese-zeci, de odată cu Aron și Nicolae Densușianu, Popfiu și alții a fost și Iulian Grozescu, fiul Banatului, ale cărui poezii se declamează și astăzi cu multă plăcere prin concertele poporale din părțile bănățene.

Activitatea lui literară s'a dezvoltat mai ales în „Familia“, căci aici ș-a publicat aproape toate lucrările: novele, poezii, articoli literari și sociali, fiind îndată la fondarea ei prim-colaborator al revistei noastre, rămânând și după ce a eșit din redacție unul din cei mai sirguincioși sprijinitori intelectuali ai ei.

Iulian Grozescu n'a fost un mare poet, de aceea nici n'a lăsat după sine opere neperitoare; a avut înse aptitudini poetice, cu inclinațiune învederate pentru lira poporală. Trăind în epoca din începutul renașcerii noastre culturale, lira sa a fost inspirată de evenimentele zilei și de multe ori a tlecut glasul opiniunii publice. Iată cauza pentru care în anii șesezeci poeziile lui au fost cetite și declamate cu plăcere. Și dacă el a devenit cunoscut în deosebi prin Banat, este pentru că lira lui a avut și un accent bănățenesc.

Afară de „Familia“, a colaborat la „Umoristul“ și „Gura Satului“. Apoi a trecut în România, unde a redactat ziarul „Poșta Română“. Rentorcându-se, a primit redacțiunea ziarului „Albina“. A fondat și o foaie umoristică, „Pricoliciul“. Inse boala nemiloasă i-a semuls în curând condeiful din mână. S'a dus acasă la părinți în Banat-Comloș, unde a murit la 2 iunie 1872, în etate de 34 ani.

Poeziile lui s'au publicat într'un volum la 1869 în Arad. Acelea se impart în: diverse, doine, umor și satiră. Din volumul acela reproducem și noi una în nr. prezinte.

LITERATURĂ.

Literatura populară română și Asociațiunea. De mulți ani se aude o plângere generală, că Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român face prea puțin pentru adevăratele sale scopuri indicate prin însăși numirea sa. S'a accentuat în deosebi că ar fi foarte necesar să publice niște broșure menite pentru popor. Acum vedem cu bucurie, că dorința aceasta se realizează. Asociațiunea a început să publice o „Bibliotecă Poporală”. Aceasta, ni se spune în prafată, urmărește scopul de a da poporului de la țeară o lectură bună și ieftină, care să desvoalte în el gustul de citire, să-i deie distracție și instrucțiuni folositoare și totodată să-i ridice și nobilizeze simțul și judecata morală. Pentru prevederea „Bibliotecii Poporale” cu scrieri corespunzătoare trebuințelor poporului, Asociațiunea va publica din timp în timp concurs. Scrierile ce intrunesc condițiunile concursului, se premiază și se tipăresc pe speșele Asociațiunii. Broșura primă conține patru povestiri din viața țăranilor români de dl Ioan Pop Reteganul. Titlurile acestora sunt: Băltosul, Povestea mărului, Mihaiu Pușcașul și Sfat bun la timp potrivit. Lucrări bine combinate și scrise în adevărat stil popular. Recomandăm din toată inima aceasta remarcabilă publicațiune atențiunii cărturarilor noștri de la sate. Prețul 20 fileră.

Analele Academiei Române. A apărut zilele trecute tomul XXII, 1899—1900, partea administrativă și debaterile, din „Analele Academiei Române”. Conține procesele verbale ale sesiunii generale din primăvara trecută, despre care am dat informații detaliate publicului nostru cetitor, încă atunci. Volumul mai cuprinde și toate actele și rapoartele sesiunii generale. Din aceste am reprodus câteva și vom mai reproduce, ca astfel cetitorii noștri să aibă o iconă completă a activității Academiei noastre.

Istoria literaturii române de la Cantemir. În sesiunea sa generală din 1901, Academia Română va decerne și *Premiul Adamachi*, de 5000 lei, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Istoria literaturii române de la Cantemir până la 1821, cu extrageri din autorii acelei epoci literare”.

Istoria Naturală în usul claselor inferioare ale școlilor medii, după dr. Szterényi Hugo, tradusă de dnl profesor de la gimnasiul din Beiuș Vasile Dumbrava (botanica) și Victor Borlan (zoologia), tomul I, pentru clasa I, cu 113 ilustrațiuni, a eșit de sub tipar. Cartea tradusă în o bună românească, se recomandă și prin exteriorul său frumos, hârtie bună, tipar curat și ilustrațiuni reușite. Prețul 2 cor. 40 fileră.

Cărți nouă: „*Manual de istoria Românilor*” pentru școlile secundare de ambele sexe de dl Gr. G. Tocilescu, edițiune nouă cu 210 ilustrațiuni și 6 hărți, București. — „*Gramatica franceză română*” de Gh. Arghyropol, profesor la gimnasiul Cantemir din București. — „*Impositul pe țuică, o necesitate fizică igienică*” de dr. A. Urbeanu. — „*Crimă și pedepsă*” roman de Dostoiewski, tradus în românește de dl Mihail Canianu. — „*Ce-î cerul*” de C. Flamarion, trad. de B. Marian.

Ziar nou. *Apostolul* se va numi un nou ziar, care va apărea la București, începând din duminică viitoare, cu menirea să lupte pentru întărirea simțului religios în popor.

TEATRU.

Teatrul Național din București. Duminică seara s'a jucat „Hamlet”, marți comedia „Cămătarul” de Gr. Ventura. Mai multe persoane din înalta societate, scrie „Timpul”, au intervenit la dl Sc. Ghica, directorul general al teatrelor, rugându-l să ia dispozițiunea ca pe viitor să nu se mai permită dnelor și dsoarelor să între în sala de reprezentații cu pălăria pe cap. E vorba să se formeze un comitet de doamne, care să facă o vie propagandă în acest sens. Dna Aristița Romanescu și dsoara Agata Bârsescu vor apărea în actuala stagiune în piesa „Angello” de Victor Hugo. Abonamentele s'au înmulțit în mod simțitor. Mișcarea în contra pălăriilor de dame în parterre a avut rezultat; mai multe dame au apărut fără pălării.

Dsoara Agata Bârsescu la Berlin. Cetim în ziare, că dsoara Agata Bârsescu, care e angajată pe 5 ani, pentru stagiunea de iarnă, la Teatrul Național din București, în lunile mai și iunie anul viitor va jucă în Teatrul din Berlin. Nu se știe, în care teatru anume. Reprezentațiile vor începe cu Hero din piesa lui Grillparzer „Des Meeres und der Liebe Wellen”. Unul din rolurile viitoare se zice că va fi „Partenia” din „Sohn der Wildniss”.

Concert și teatru în Sibiu. Reuniunea sodalilor români din Sibiu va da duminică în 1/14 octombrie un concert și reprezentație teatrală. Corurile se dirigează de dl Candid Popa, învățător la școala de aplicațiune de la seminarul Andreian. Programul: I. Concert. 1. „Bagă Doamne luna 'n nor”, cor mixt cu solo de bariton și bass, de T. Popoviciu. — 2. a, „Cu respect ve salutăm”; b, „La o rândunelă”, coruri de dame de I. Wiest. — „Tot ți-am zis mândro”, cor bărbătesc de T. Popoviciu. a, „Remăi sănătoasă”; b, „Mândruliță de demult”, coruri mixte de G. Dima. II. Teatru. „Rusaliile”, vodevil într'un act de Vasile Alexandri.

MUSICĂ.

Serată la casina din Blaș. Cu prilegiul sărbătorilor iubilare din Blaș s'a făcut și inagurarea casinei române, așezată acum în un cartier spațios și frumos din piață. A luat parte un public distins între cari Escel. Sa mitropolitul, III. Sa episcopul Radu și mai mulți membri sinodali. După cuvântul de salutare a dlui președ. dr. Aug. Bunea, și răspunsul mitropolitului Victor, scrie „Unirea”, a urmat serata arangiată cu acest prilej. Dna Albertoni, care a binevoit a-și da prețiosul concurs, ne-a delectat cu admirabilă-i cântare. A declamat apoi dsoara Sântion poezia „Voichița lui Ștefan” de Coșbuc, iar dsoara Elena Muntean a cântat la pian „Capriciu F. minor”, ambele domnișoare au secerat multe aplause. La sfârșit amintim frumoasele coruri: „Tre-cui valea” — „Dorul meu” — și „Neică neiculiță” așa de precis executate.

Femeile române din Bucovina și palatul național. Doamnele române din Cernăuți, întrunite în număr foarte mare, au decis să aranjeze marți, în 23 octombrie n., o serată musicală declamatorică împreună cu dans, al cărei venit curat e menit pentru palatul național din Cernăuți.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Mitropolitul Mețianu la Gurariului. Dumineca trecută în. Pr. Ssa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu a mers la Gurariului spre a conduce actul sfințirii școalei nou-ridicate, unde a fost primit cu mari ovațiuni. A pontificat la serviciul dumnezeesc, după care a ținut o cuvântare și a îndeplinit sfințirea apei, stropirea saletor și a poporului cu apă sfințită.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeș a ținut adunarea sa generală anul acesta la Oravița în 30 septembrie, cu un succes strălucit. A presidat învățătorul Traian Linta, delegat al consistoriului a fost protopresb. Al. Popovici. Preotul Ioan Petrovici din Ciciova-română a dăruit Reuniunii 10 acții de ale institutului „Oraviceana” în valoare de peste 1200 coroane. S’au cetit doue disertații: una de dl Ilie Trăilă despre „Schimbarea sistemului de instrucțiune de azi”, alta de dl Ioan Simu: „Cultura ca fond de viață și regeneratorul ortodoxiei”. În anul trecut Reuniunea a avut 299 membrii ordinari și 66 fondatori; averea 13.000 cor., — restanța 13.040 cor. Adunarea din anul viitor se va ține la Panciova.

Reuniunea învățătorilor bănățeni ai diecesei Aradului, adica cei din protopresbiteratele: Timișoara, Lipova, Belinț și Comloșul-mare, a ținut adunarea sa generală constituantă în Timișoara la 7 octombrie, sub presidiul dlui avocat Emanuil Ungurian, ca comisar consistorial. Președinte s’a ales tot dsa.

Învățătorii rom. gr. or. din protopopiatul Radnei sunt convocați, de către președintele P. Givulescu și notarul Solomon Giurcoane, la adunarea despărțământului care se va ține în comuna Giulița, la 9/22 octombrie.

Dar pentru catedrala din Sibiiu. Doamna Ioana Moldovan n. Farcaș, mama regretatei doamne Ioan Bădila, a donat 200 de coroane pentru zidirea catedralei gr. or. române din Sibiiu.

Liceu de fete în Iași. În locul desființatului institut Varlaam se va deschide în Iași un nou liceu de fete sub direcțiunea dnei Ana Conta-Kernbach, una dintre cele mai cunoscute capacități didactice în România. Noul institut e înființat de o asociațiune de profesoare și profesori binemeritați pe terenul instrucțiunii.

C E E N O U.

Hymen. Dl Anton Bona, profesor la școlile civile și comerciale din Seghedin, s’a fidațat în Biserica-albă, cu dsoara *Aurora Liuba*, fiica dlui George Liuba, inspector de poștă și telegrafie în Budapesta. — Dl dr. *George Ciuta* din Rebrisoara și dsoara Mariți Bologa din Turda s’au cununat la 11 octombrie în Turda. — Dl *Augustin Marcu*, absolvent de teologie și dsoara Eufemia Barbu, nepoata dnei Eufemia dr. Caian din Roșia-montană, s’au logodit. — Dl *Petru Ardelean*, ales preot gr. or. în Oșand, Bihor, și dsoara Elena Papp, fiica reposatului preot gr. or. Ioan Papp din Bunteșci, se vor cunună la 20 l. c. în biserica gr. or. din Bunteșci. — Dl *Romul Popa*, învățător în Leș, și dsoara Elisa-

beta Hotea, se vor cunună duminică în 1/14 octombrie în Băița, Bihor.

Șcire personală. Dl dr. *Silviu Iuntu cav. de Pușcariu*, viceconsul, fiul dlui Ioan cav. de Pușcariu, a fost numit consul al monarhiei austro-ungare la Tiflis.

O conferență a dlui Gr. G. Tocilescu. Societatea „Tinerimea Română” din București a serbat în săptămâna trecută a 24-a aniversare a existenței sale. Cu ocasiunea aceasta dl Gr. G. Tocilescu a ținut o conferență literară despre „Românismul la Dunărea-de-jos”. Vorbind despre cucerirea Daciei de Români, oratorul constată, că Români nu sînt numai 6 milioane, că numărul lor nu se încheie numai între Carpați și Dunăre, ci se întinde mai departe. Vorbind despre Dobrogea, dl Tocilescu exclamă: Nu, nimeni nu poate să se atingă de această provincie, căci în ziua când se va face o asemenea încercare, se va scula din mormânt Traian, se vor scula Domnii țării și împreună cu regele Carol vor apără moșia!” Dl Tocilescu nu putu să mai continue, vocea i se înecă în lacrimi și se cobori de la tribună în mijlocul unor furtunoase aplause.

Loteria „Casei Naționale”. (Museul național al Românilor din Transilvania.) 1 câștig principal în valoare de cor. 10.000. — 1 câștig principal în valoare de cor. 3.000. — 3 câștiguri principale în valoare de câte 1.000. — etc. etc. etc. la oaltă 219 câștiguri în valoare totală de 25.000 coroane. Tragera la sorți se va face irevocabil la 20 octombrie 1900 st. n. 1 bilet de loterie 1 coroană. Bilete de loterie se pot comandă cu mandat postal la Biroul Asociațiunii în Sibiiu (Nagy-Szeben) strada Morii nr. 8. Pentru România: Deposit general la C. Steriu et Comp. București, strada Lipsican 19.

Societatea pentru cultura poporului român din Bucovina în adunarea sa generală ținută în curând a decis să vîndă câmpurile ce le are în Boian și Crisceatec, pentru ca să se poată face adaptările și instalațiunile trebuincioase la „palatul național”. Un proprietar român, dl Teodor Ștefureac din Ceahor, le-a și cumpărat cu 56 de mii de coroane.

Au murit: *Ecaterina Ramoșanu* n. Nicolavici, soția dlui Remus G. Romoșan, farmacist în Făgăraș, la 30 septembrie, în al 6-lea an de căsătorie; — *Didia Pușcariu*, consoarta dlui Joe Pușcariu, șef-inginer în București, la 17/30 septembrie, în etate de 31 ani; — *Demetriu Todoran*, preot gr. cat. în Mehăl, la 8 octombrie, în etate de 36 ani; — *Căpitănelul Eugeniu Roșca*, originar din Sibiiu, împărțit în regimentul 37 din Oradea-mare, în sanatorul din Tuln.

Pentru cei ce se interesează de loteria de clase. Naționala agenție de schimb, societate pe acții în Budapesta (piața Gizela, palatul Haas), cel mai căutat loc de vindere a loteriei de clasă, ofere avantaje remarcabile și siguranța cea mai mare. Aceeaș trimite losurii cu prețuri originale (chiar și prin rambursă) cu totul franco. Din cauza avantajelor amintite, la institutul acesta losurile trec foarte repede; de aceea este de dorit, ca comanda să se facă cât mai curând.

Avis. *Rugăm pe toți aceia, cari înocă nu ș-au achitat abonamentele, să binevoiască a le răspunde. Cei ce nu vor să fie abonați, sînt rugați a ne înnapoiă numărul acesta, ca să sistăm expediarea.*

Proprietar, redactor răspundător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDĂS NR. 296 b.)

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1900.

Budapesta—Orade—Predeal—București						București—Predeal—Orade—Budapesta.						
	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.		Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	
Budapesta	pleacă	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	București	pleacă	—	7 50	—	9 15
Szolnok	"	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	Predeal	"	3 32	—	—	1 12
Szajol	"	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	Brașov	sosește	5 00	—	—	2 18
P.-Ladány	"	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	"	pleacă	7 48	5 8	—	2 45
Berettyó-Ujfalú	"	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	Feldiora	"	—	8 27	5 58	3 15
M.-Peterd	"	—	3 —	—	1 00	—	Homorod Kőhalom	"	—	10 03	7 44	4 23
M.-Keresztes	"	—	3 12	—	1 14	—	Sigbișora	"	—	11 40	9 45	5 49
Bihar-Püspöki	"	11 48	3 32	—	1 36	—	Mediaș	"	—	12 40	10 58	6 37
Oradea-Mare	sosește	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	Kis Kapus	"	—	1 25	11 50	6 50
Oradea-Mare	pleacă	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	Blaș	"	—	2 16	12 40	—
Velența	"	—	4 05	—	2 30	2 25	Küküllőszeg (Blaș) "	"	—	2 21	12 58	—
F.-Oșorhei	"	—	4 16	—	2 41	—	Teiuș	sosește	—	3 02	—	1 42
Teleagd	"	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	"	pleacă	12 05	3 38	8 48	2 07
Aleșd	"	†1 02	4 56	†7 28	3 21	†3 04	Aiud	"	12 28	3 58	9 07	2 29
Vad	"	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	Felvinț	"	12 54	4 20	9 30	2 51
Ciucea	"	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	M. Ujvár	"	1 03	4 27	9 37	2 58
Huedin	"	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	Sz. Kocsárd	"	1 58	4 32	9 53	3 11
Jegenye	"	3 15	7 49	†9 33	†6 01	—	Ar. Gyéres	"	2 30	5 12	10 30	3 48
Cluj	sosește	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	Apahida	"	4 02	6 27	11 45	5 02
Ciuș	pleacă	4 20	8 50	10 47	8 30	6 11	Ciuș	sosește	4 27	6 48	12 07	5 24
Apahida	"	4 41	9 07	11 11	8 59	6 27	Cluj	pleacă	5 23	7 00	12 32	6 13
Ar. Gyéres	"	5 56	10 16	12 36	10 41	7 27	Jegenye	"	†6 11	7 59	†1 14	7 16
Sz. Kocsárd	"	6 33	10 56	1 40	11 31	7 52	Huedin	"	6 40	8 37	1 44	7 55
M. Ujvár	"	6 40	11 03	1 58	11 40	—	Ciucea	"	7 09	9 19	2 15	8 37
Felvinț	"	6 48	11 12	2 07	11 50	—	Vad	"	7 47	10 08	3 01	9 32
Aiud	"	7 11	11 34	2 32	12 20	8 16	Aleșd	"	†7 59	10 25	†3 15	9 49
Teiuș	sosește	7 32	11 52	2 55	12 46	8 32	Teleagd	"	8 11	10 42	†3 28	10 07
"	pleacă	—	12 24	—	1 43	8 37	F.-Oșorhei	"	—	11 01	—	10 27
Küküllőszeg (Blaș) "	"	—	1 07	—	2 28	9 5	Velența	"	8 32	11 10	—	10 37
Blaș	"	—	1 14	—	2 36	—	Oradea-Mare	sosește	8 38	11 17	3 57	10 44
Kis Kapus	"	—	2 15	—	3 48	9 47	Oradea-Mare	pleacă	8 43	11 36	4 10	11 04
Mediaș	"	—	2 33	—	4 03	10 01	Bihar-Püspöki	"	8 52	11 47	—	11 14
Sigbișora	"	—	3 47	—	5 43	11 —	M.-Keresztes	"	—	12 05	—	11 37
Homorod-Kőhalom	"	—	5 35	—	7 54	12 26	M.-Peterd	"	—	12 17	—	11 50
Feldiora	"	—	7 16	—	9 40	1 35	Berettyó-Ujfalú	"	9 23	12 29	4 50	12 05
Brașov	sosește	—	8 —	—	10 25	2 09	P.-Ladány	"	10 06	1 34	5 40	1 19
"	pleacă	—	11 —	—	—	2 19	Szajol	"	11 21	3 8	6 59	3 04
Predeal	sosește	—	1 11	—	—	3 31	Szolnok	"	11 44	3 35	7 32	3 37
București	"	—	8 05	—	—	9 10	Budapesta	sosește	1 50	6 20	9 40	7 10

Oradea-Mare—Arad.

		Person.				
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	30	7 —
Ósi	"	10	30	4	41	7 16
Less	"	10	48	5	01	7 40
Cefa	"	11	03	5	19	8 05
Salonta	"	11	26	5	44	8 46
Kötegyán	"	11	46	6	05	9 15
Sarkad	"	11	57	6	17	9 31
Giula	"	12	21	6	44	10 01
Ciaba	"	2	23	7	06	4 32
Chitighaz	"	2	54	7	18	5 03
Curtici	"	3	28	7	45	5 38
Arad	sosește	3	55	8	48	6 05

Arad—Oradea-Mare.

		Person.				
Arad	pleacă	5	10	11	20	9 35
Curtici	"	6	—	11	49	10 07
Chitighaz	"	6	14	11	57	10 54
Ciaba	"	6	40	2	33	11 50
Giula	"	7	27	3	05	5 26
Sarkad	"	7	47	3	27	5 56
Kötegyán	"	†7	56	3	39	6 10
Salonta	"	8	23	4	10	6 47
Cefa	"	8	42	4	34	7 18
Less	"	9	04	5	—	7 51
Ósi	"	9	21	5	19	8 16
Oradea-Mare	sosește	9	32	5	30	8 31

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii sămați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.